

Samenvatting OFL PAW Plan van aanpak

Het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) organiseert een actie-onderzoek naar participatie in aardgasvrije Wijken. Dat doet het OFL op verzoek van het Interbestuurlijke Programma Aardgasvrije Wijken (PAW), samen met betrokkenen bij het vraagstuk. Deze samenvatting geeft een beknopt overzicht van het plan van aanpak voor 2020-2021.

Leidende principes

In de aanpak leert het OFL van praktijk én theorie. Het OFL betreft daarin het speelveld van leefwereld en formele wereld, en vertrekt zoveel mogelijk vanuit het perspectief van bewoners. Daarbij heeft het OFL een onafhankelijke rol en waarborgt zij een zorgvuldig proces van stapsgewijs leren en reflecteren en bijstellen waar nodig.

Vier sporen

In haar werkzaamheden zet het OFL in op de volgende sporen:

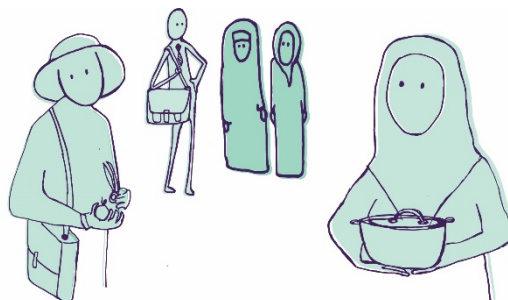
Doorontwikkeling van nieuwe kijk op participatie

In 2019 bleek dat er nog geen gedeeld begrip was van wat participatie betekent in de context van aardgasvrije wijken. Veelgebruikte participatieladders geven onvoldoende ruimte aan de diversiteit van de leefwereld en formele wereld bij het aardgasvrij maken van wijken. Deze ladders zijn daarnaast gericht op overheidsinitiatief. Terwijl bewonersinitiatieven minstens zo vaak voorkomen. Verder blijkt dat het begrip *empowerment* een belangrijke rol speelt bij participatie: of betrokkenen willen en kunnen meedoen, bepaalt of participatie slaagt. Dit aspect komt nog niet voor in huidige participatietools. Op basis van bovenstaande inzichten heeft het OFL een nieuwe kijk op participatie voor het aardgasvrij maken van wijken ontwikkeld.

Doelstelling voor 2020 is om deze nieuwe kijk op participatie aan te scherpen op basis van theorie en praktijk, en dit te vertalen naar een praktisch toepasbaar instrument dat professionals helpt in de keuze welke participatievorm past in een specifieke situatie.

Onderzoek sociale structuren

In 2019 heeft het OFL gesignaleerd dat sociale structuren vaak niet overeenkomen met de fysieke afbakening van de wijk. Op basis van dit inzicht is de hypothese '*spreading, not scaling*' ontstaan: kunnen sociale structuren bijdragen aan het aardgasvrij maken

van wijken? Hierbij gaan we uit van de strategie dat bewustwording en initiatief zich verspreid onder bewoners via sociale structuren. Doelstelling voor 2020 is om verder inzicht te krijgen in hoe sociale structuren werken, en of en hoe deze een rol spelen in het aardgasvrij maken van wijken.

Betrekken van het speelveld

Het OFL betreft sinds de start in 2019 een zo breed mogelijk speelveld. Om direct in contact te komen met bewoners maakt het OFL omgevingswandelingen. Tijdens deze wandelingen bezoekt het OFL een wijk om daar op straat in gesprek te gaan met de mensen die er wonen. Hieruit ontstaan nieuwe inzichten over participatie in aardgasvrije wijken. Om kennis en inzichten te delen en te verspreiden en signalen, adviezen en onderzoeksresultaten te toetsen. Het OFL werkt hiervoor nauw samen met de begeleidingsgroep. De begeleidingsgroep is een brede groep van ervaringsdeskundigen vanuit samenleving en overheden die relevante onderwerpen vanuit het perspectief van bewoners bekijken. Daarnaast heeft het OFL contact met professionals die werken in participatie en met wetenschappers op dit gebied.

Signaleren en uitwerken van nieuwe inzichten

In 2019 heeft het OFL veel nieuwe inzichten opgedaan. Dit werd mogelijk door de open onderzoeksvormen zoals de omgevingswandelingen, de nuttige input van de begeleidingsgroep en de verdiepende gesprekken met ervaringsdeskundigen.

Doelstelling in 2020 is om nieuwe inzichten, signalen of trends opvangen en deze analyseren en doorgeven aan het speelveld en aan PAW.

Samenwerking tussen OFL en PAW

Het OFL werkt op verzoek van het interbestuurlijke Programma Aardgasvrije Wijken. Het OFL doet dit vanuit een onafhankelijke rol. De samenwerking tussen OFL en PAW kan de volgende vormen aannemen:

1. Co-creëren: waarbij actief gezamenlijk opgetrokken en samengewerkt wordt
2. Informeren van elkaar: waarbij OFL en PAW los/apart? van elkaar werken, maar elkaar nauw informeren over plannen, voortgang en eerste inzichten
3. Onafhankelijk: waarbij OFL zelf initiatief neemt en uitkomsten deelt met PAW

Jaarlijks rapporteert het OFL aan PAW over de inhoudelijke resultaten en doet zij verslag van het proces. De belangrijkste inhoudelijke signalen deelt de OFL-voorzitter Marleen Stikker in een brief aan de minister van Binnenlandse Zaken.

[Het uitgebreide plan van aanpak is te downloaden van de website van het OFL.](#)